

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Lausuntopalvelu.fi

Lausunto

1/3

23.03.2021

VN/727/2021-TEM-14

Viite: Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö VN/727/2021

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI JATKUVAN OPPIMISEN JA TYÖLLISYYDEN PALVELUKESKUKSESTA JA SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta. Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää lausunnossaan huomiota elinikäisen ohjauksen rooliin palvelukeskukselle esitetyissä tehtävissä sekä palvelukeskuksen suhdetta kotoutumispolitiikan toimeenpanoon.

Yleiset huomiot esitysluonnoksesta

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää esityksen tavoitteita kannatettavina. Työmarkkinoiden kohtaantohaasteet ovat johtaneet jo ennen koronaa tilanteeseen, jossa korkean rakennetyöttömyyden ohella on runsaasti avoimia työpaikkoja. Voimme olettaa, että korona tulee kiihdyttämään työmarkkinoiden rakenteellisia uudistuksia ja siksi Suomi tarvitsee toimenpiteitä työmarkkinoiden kohtaannon vahvistamiseksi sekä työvoiman osaamistason nostamiseksi. Edelliseen viitaten on palvelukeskuksen valmistelussa kiinnitettävä huomiota heikot perustaidot omaaviin työkäisiin ja heidän koulutukseen osallistumisen tukemiseen.

Huomiot palvelukeskukselle esitetyistä tehtävistä

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto koskien elinikäistä ohjausta

Hallituksen esityksessä todetaan, että ”Työkäisille järjestettävän koulutustarjonnan ja neuvonta- ja ohjauspalvelujen osalta keskeisimpiä toimijoita ovat koulutus-, ohjaus- ja työllisyyspalveluja järjestävät oppilaitokset, korkeakoulut ja muut organisaatiot sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (jäljempänä ELY-keskus), työ- ja elinkeinohallinnon palvelut (jäljempänä TE-palvelut) ja Opetushallitus”. Edellisten lisäksi keskeisiä toimijoita ovat myös ammattiliitot, yksityiset palvelun tuottajat ja monialaiset ohjauspalvelut, kuten Ohjaamot ja maahanmuuttajien osaamiskeskukset. Ohjauksen toimijakenttää on tarkemmin kuvattu esimerkiksi elinikäisen ohjauksen strategian

esiselvityksessä:

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162576>

Elinikäisen ohjauksen kehittämisen näkökulmasta tulisi palvelukeskuksessa lyhyellä aikavälillä huomioida erityisesti tiedonkeruu, arvioinnin mittarit ja seurannan tapahtuminen yli sektorirajojen. Palvelukeskuksen tehtäviin kuuluisi luontevasti myös elinikäisen ohjauksen kansallisten strategisten tavoitteiden toteuttaminen. Palvelukeskuksen valmistelussa erityisesti ohjauksen näkökulmasta on huomioitava KEHA-keskukseen perustettava monialaisen työn tukirakenne. Ministeriön ovat keskustelleet työnjaosta, jotta päällekkäisyydet ehkäistään.

Lausunto työvoiman maahanmuuttoon ja kotoutumisen edistämiseen liittyen

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää keskeisenä, että palvelukeskuksen ennakointitehtäviin sisällytetään ulkomaisen työvoiman tarpeen osaamisen ja määrällisen tarpeen ennakointi lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä toimialoittein ja alueittain. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että palvelukeskuksen tehtävät sovitetaan yhteen kotoutumispolitiikan ja kotoutumisen edistämiseen esitettäviin kehittämistoimenpiteisiin.

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen tehtävänä olisi mm. koulutustarjonnan kehittäminen osaamis- ja työvoimatarpeen ennakointitiedon pohjalta. Koulutustarjontaa voitaisiin täydentää sekä valtionavustuksilla että hankintoina. Koulutus- ja osaamispalveluita tarjottaisiin pääsääntöisesti työssä oleville ja työvoiman ulkopuolella oleville ja maahanmuuttajat on mainittu yhtenä erillisenä kohderyhmänä. Työ ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että palvelukeskuksen hankkimassa koulutuksessa kiinnitetään kaikkien kohderyhmien osalta huomiota koulutustarjonnan työelämälähtöisyyteen. Tavoite parantaa osaamispalveluiden kohderyhmäksi asetettujen henkilöiden osaamistasoa ja valmiuksia hakea ja saada työtä on kannatettava. Lisäksi on oleellista kiinnittää yritysten tarpeisiin saada osaavaa työvoimaa.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että palvelukeskus hoitaa tehtäviään tiiviissä vuoropuhelussa ELY-keskusten kanssa sekä koulutustarpeiden ennakoinnin, koulutustarjonnan ja sitä koskevan tiedonkeruun kehittämisen että alueellisten yhteistyöverkostojen tukemisen osalta. TEM tuo esiin, että ELY-keskusten rooli maahanmuuttajien kotoutumisen edistämässä on aluetasolla keskeinen. ELY-keskukset vastaavat omalla alueellaan kotoutuslain 37 §:n mukaisesti mm. kotouttamisen alueellisesta kehittämisestä, yhteistyöstä, yhteensovittamisesta ja seurannasta, kuntien tukemisesta ja neuvonnasta kotoutumisen edistämässä, TE-toimistojen ohjauksesta, neuvonnasta, tukemisesta ja osaamisen kehittämisestä kotouttamisessa ja työllistymisen edistämässä, työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutuskoulutuksen suunnittelusta, hankinnasta ja valvonnasta, kansainvälistä suojelua saavien kuntaan osoittamisen alueellisen strategian laatimisesta ja toimeenpanosta. ELY-keskuksilla on alueensa osalta kattava kokonaiskuva maahanmuuttajien sijoittumisesta kuntiin (ml. ennakkotieto vuosittain kuntiin vastaanotetta-

vien kiintiöpakolaisten sijoittumisesta) ja kotoutumista edistävien palveluiden tilanteesta sekä kehittämistarpeista.

Palvelukeskuksen tehtäväksi on määritetty eri sektoreilla tarjottavien tieto neuvonta ja ohjaus palveluiden kehittäminen ja hakevan toiminnan kehittäminen työkäiselle väestölle. Palvelukeskus tarjoaisi ohjauspalveluiden toimijoille erilaisia tukipalveluita, kuten kokoamaansa tietoa ja kehittämistyön tuloksia. Suoraan kansalaisille ja työnantajille tarjotut tieto neuvonta ja ohjaus palvelut tarjottaisiin edelleen hajautevasti, monikanavaisesti ja mahdollisimman lähellä asiakasta. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää keskeisenä, että tieto neuvonta ja ohjaus palveluiden kehittämisessä ja hakevan toiminnan kohdentamisessa hyödynnetään olemassa olevien esim. maahanmuuttajille suunnattujen ohjaus- ja neuvontapalveluiden parhaillaan laajenevia ja kehitettäviä rakenteita (*TEM:n valtionavustukset maahanmuuttajien matalan kynnyksen ohjauksen ja neuvonnan kehittämiseen ja vakiinnuttamiseen*) sekä kotoutumistyötä tekevien järjestöjen osaamista. Palvelukeskuksen tieto neuvonta ja ohjaus palveluiden kehittämistä tukevien tehtävien osalta pidetään tärkeänä tiivistä vuoropuhelua ja yhteistyötä maahanmuuttajien kotoutumista edistävää työtä paikallisesti, alueellisesti sekä valtakunnallisesti tukevan TEM:n kotoutumisen osaamiskeskuksen sekä KEHA-keskukseen perustettavan monialaisen työllistymistä ja kotoutumista edistävää työtä tukevan tukirakenteen kanssa.

Huomiot palvelukeskukselle esitetystä hallintomallista

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole lausuttavaa.

Huomiot palvelukeskukselle esitetystä koulutus- ja osaamispalveluiden rahoitusmuodoista

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole lausuttavaa.

Muut huomiot esitysluonnoksesta

Teknologisen kehityksen myötä syntyvien uusien osaamistarpeiden luonteen ymmärtäminen on keskeistä. Nämä tarpeet voivat perusosaamisen lisäksi sijoittua myös edistyneemmän osaamisen pariin sekä eri osaamisalojen rajapinnoille.

Marja-Riitta Pihlman
Ylijohtaja

Jan Hjelt
Hallitusneuvos

TIEDOKSI

TEM/Työllisyys ja toimivat markkinat -osasto